

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Гуменджен, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg <http://souyovkov.com/>

Утвърждавам
Анка Атанасова

ГОДИШЕН ПЛАН

на комисията по

Безопасност на движението по

пътищата 2024 - 2025 учебна година

Обща информация:

План- програмата е разработена в изпълнение на Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021 - 2030 г., Плана за действие 2021 - 2023 към Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата и Секторната стратегия за безопасност на движението на пътищата (2021-2030) на Министерство на образованието и науката и е актуализация на училищния план за работа по БДП за учебната 2024/ 2025 г.

В План- програмата целите и тематичните направления са разпределени по области на въздействие от националната политика по БДП, а мерките са съотнесени спрямо ефекта на въздействието им, индикатора и срока по мярката и източника на информация за докладване на изпълнението на мярката, дефинирани от определените в Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021 - 2030 г. и Плана за действие 2021 - 2023 към Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edumon.bg, <http://souyoukov.com/>

План- програмата е обект на актуализация в началото на всяка учебна година, както и при необходимост. Актуализацията е възможна с оглед конкретизиране на мерките на годишна база, както и планиране на нови мерки, за които има обективна необходимост да бъдат включени в Плана за действие, съгласно годишните приоритети и оперативните цели на държавната политика по БДП.

1. Вътрешно-институционалната комисия по БДП (ВИКБДП) е избрана на заседание на Педагогическия съвет, утвърдена е със заповед на директора и е в състав:

Председател: Дияна Русева – зам.-директор АСД

и членове: Марийка Николова – старши учител

Мария Стойкова – Старши учител

Мариета Спирова – старши учител

Танжу Асан – старши учител

Георги Ройбов – старши учител

2. Планът на комисията е приет на заседание на Педагогическия съвет.

3. Дейността на Вътрешно-институционалната комисия по безопасност на движението по пътищата е регламентирана със Системата за организация и управление на дейностите, свързани с възпитанието и обучение по безопасност на движението по пътищата (БДП) в системата на предучилищното и училищното образование, утвърдена със Заповед № РД 09-156/ 27.01.2023 г. на Министъра на образованието и развитието, Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България за периода 2021-2030 г. (Решение на Министерски съвет № 775 от 26 октомври 2020 г.), както и План за действие 2021-2023 г. с приложение към него, и Концепция за обучение по безопасност на движението по пътищата 2020 г., приета с Решение № 7 на Министерски съвет от 07.01.2021 г. и Секторната стратегия за безопасност на движението по пътищата (2021-2030), утвърдена със Заповед № РД09-528 от 02.03.2021 г. на

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „Н. Р. Славейков“ 15

Тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, http://souyovkov.com/

Министъра на образоването и науката.

4. Вътрешно-институционалната комисия по безопасност на движението по пътищата (ВИКБДП) подпомага директора на училището в контрола на обучението по БДП, в създаването на условия за неговата ефективност, в реализацията на съвместни инициативи с институциите и обществеността за пътната безопасност на децата и учениците и др.

5. В края на учебната година ВИКБДП информира педагогическия съвет за резултатите от дейността си, включително и за предложението до кмета за подобряване на прилежащата пътна инфраструктура преди началото на новата учебна година.

II. Основни приоритети за учебната година

I. ЦЕЛИ :

Комисията по БДП съдейства за реализиране целите на обучение по БДП, а именно:

1. Опазване на живота в здравето на учениците чрез формиране на навици за безопасно участие в пътното движение;
2. Изграждане на учениците на устойчива и социално отговорна ценностна система като участници в пътното движение;
3. Формиране на умения за вземане на правилни решения за действие в различни ситуации на пътя;
4. Изграждане на система от специални знания, умения и компетентности, необходими за успешната адаптация към условията на движението по пътищата.

II. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ:

1. Учениците да се запознаят с основните изисквания на Правилника за приложение на Закона за движение по пътищата;
2. Учениците да придобият необходимите знания, умения и компетентности за безопасно движение по пътищата;
3. Повишаване информираността на учениците за рисковите фактори, свързани с БДП с цел повишаване използването на предпазните колани и каски, намаляване на шофирането в нетрезво състояние и превишаване на скоростта;
4. Обучението на подрастващите по БДП да ги подготви като дисциплинирани участници в движението и да спомогне за подготовката им като бъдещи водачи на МПС;
- 5 .Създаване на оптimalни условия за безопасно придвижване на учениците от училище до дома им

III. ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Събрание на ВИКБДП в СУ „Йордан Йовков“ – Тутракан в началото на всяка учебна година;

Изготвяне на годишен план и седмични графици за преподаване на темите(модули) по БДП, според изискването на МОН и непрекъснатото им актуализиране;

Планиране и подготвяне на теоритични и практически занимания (на открито) в рамките на учебната година в извънкласна дейност, подготовка за състезания по БДП от училищен, областен и национален характер и участия по възможност.

Срещи-беседи и използване на интерактивни методи за обучение; Презентации;

Увеличаване на броя и часовете по практически занимания и специфичен подход към зрелостниците и тези, които вече притежават СУМПС-/свидетелство за управление на моторно превозно средство/;

Активна и пасивна безопасност;

Целево осъществяване на активен контакт и диалог с родителите, имаш за цел допълнително обучение, превенция и възпитателен модел на „личния пример“;

При необходимост пряка комуникация и КООРДИНАЦИЯ между:

ГДП: Главна дирекция пътна полиция
УКБДП: Училищни комисии по безопасност на движението по пътищата
ОБКБДП: Общинска комисия по безопасност на движението по пътищата ОБКБДП:
Областна комисия по БДП
СБА: Съюз на българските автомобилисти
БЧК: Български червен кръст

Задължително изучаване (при гимназиалния курс) на Протокола за разговор с телефон 112, както и правила
комплекс отстъпки при ситуация на ГПП;

Събрание на комисията по БДП в СУ „Йордан Йовков“ – пр. Тутракан в края на учебната година и отчет за извършената дейност;
Други;

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 1: УПРАВЛЕНИЕ, ОСНОВАНО НА ИНТЕГРИТЕТ

1	2	3	4	5	6
No	Наименование на мярката	Ефект на мярката	Отговорник помярката	Индикатор и срок по мярката, докладвани на заседания на ДОККИБДП и в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП	Източник на информация за изпълнението на мярката
1.1	Цел: Прилагане на интегрирана система за планиране, изпълнение, отчитане, контрол и оценка на политика по БДП в единна стратегическа рамка	Годишна отчетност на цялостната политика по личностното развитие и полученият набор от знания.	Директор	Годишен доклад по Плана действие за БДП за 2023г. Срок: месец Септември до 15.09.2024 г.	Информация, постигната от класните ръководители и от РУО за изпълнени меркина регионално ниво за БДП.
1.1.1	Отчитане изпълнението на Плана за действие за БДП за учебната 2023/2024 г. пред Педагогически съвет.				Информация за

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

			изпълнение на мерките на ниво училище, спрямо служителите в държавната администрация.
1.1.2	Разработване на годишен план-програма за БДП	Годишна плановост на мерки по БДП. Превенция.	<p>Директор</p> <p>Актуализиран План за действие за Б</p> <p>Срок: ежегодно до 15 септември 2024-2025г.</p>
1.1.3	Годишка актуализация на Плана за действие за БДП 2024 .	Гъвкавост и адаптивност на годишното изпълнение на политиката по БДП съгласно годишните приоритети и оперативници на националната политика по БДП, разработвани от ДАБДП и прилагани в съответното учебно	<p>Директор и преподавател по БДП</p> <p>Актуализиран План за действие за БДП.</p> <p>Предложения на компетентните институции.</p> <p>Срок: за актуализацията - ежегодно-постоянен.</p>

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

г. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edumon.bg, <http://souyovkov.com/>

1.1.4	Планиране и финансово осигуряване на мерки по БДП в рамките на делегирания бюджет на училището(ако общата финансова рамка позволява).	Планово и финансово обезпечаване на мерките научилищно ниво.	Директор, Главен счетоводител	Предвиждане на устойчиво финансиране на мерките по БДП вгodiшните бюджетни разчети на институцията (ако общата финансова рамка позволява). Срок: постоянен	Финансов разчети на институциите, ако е предвидено в годишния бюджет.
1.2	Цел: Осъществяване на ефективна комуникация и създаване на широка рамка на сътрудничество и съпричастност за различните аспекти от БДП				
1.2.1	Прилагане на единна комуникационна стратегия по БДП.	Консенсус и обединени усилия за ефективно изпълнение на политиката по БДП в училищната институцията, съобразно спецификата и изискванията на ДАБДП.	Директор, Ресорен зам. Директор, Преподавател по БДП	Съвместни консенсусни решения. Срок: постоянно.	Официална електронна страница на училището, Skolo.bg и други
2.1	ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 2: СОЦИАЛНО ОТГОВОРНО ПОВЕДЕНИЕ: УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ				
2.1	Цел:	Превенция на рисковете за здравето и живота на децата при взаимодействието им с пътната система като участници в движението по пътищата			

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

2.1.1	<p>Оптимизирано обучение на деца и ученици по БДП в системата на образовананието единна концептуална рамка:</p> <ul style="list-style-type: none"> - осъвременяване на учебната документация по БДП въз основа на опита в Република България и водещите страни по отношение на БДП; - заделяне на допълнителни финансови (ако бюджета на институцията позволява), технически и човешки ресурси за обезпечаване на обучението по БДП - интегриране на темите по БДП в темите от учебното съдържание по общеобразователните учебни предмети и/или по предметите запридобиване на професионална квалификация, едновременно с преподаването им като отделен предмет;	<p>Поставяне на темата във фокуса на обществен дебат</p> <p>Подобрео управление на дейностите за възпитаници обучение на децата и учениците по БДП</p> <p>Подгответи деца и ученици в областта на БДП</p>	<p>Директор, Ресорен зам. Директор, Класни ръководители,</p> <p>Преподавател по БДП</p>	<p>Изпълнени мерки за подобряване обучението на деца и ученици по БДП.</p> <p>Срок: постоянно.</p>	<p>Докладва на отчителите – информация – регулярирано за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнението на политиката по БДП на Директора.</p>
-------	--	---	---	---	---

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Дупница, област Силистра, ул. „П.Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edumon.bg, <http://souyovkov.com/>

- прилагане на единни образователни стандарти по места;
- използване на учебни материали и подходи, адаптирани както към възрастта и зрелостта на обучаваните, така и към духа навремето;
- обучение с интрупване, при което всяко ниво на обучение надгражда предишното с цел приемственост и ефективен напредък;
- подпомагане на ръководствата на училищата и в частност преподавателите по БДП в прилагането на националната политика по обучение в областта на БДП;
- обезпечаване на училищата с годишни образователни планове за безопасна градска мобилност с участието на експерти от общините, ОДМВР, ПБЗН, ЦСМИ, родители и др. при спазване на държавен

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg <http://souyovkov.com/>

	<p>образователен стандарт за приобщаващо образование</p> <ul style="list-style-type: none"> - насоченост на БДП не само към придобиване на знания и разбиранена правилата за движение, но и към промяна на нагласите, мотивацията и иманталията; - практическа насоченост на уроците - да се провеждат не само в класната стая, но също така да включват обучение и опит на практика - както в защитена среда, така и в реални условия, адаптирани към ролята, която имат в системата за движение, в т.ч. обучение по оказване на първомощ за учениците в горните класове; - осигуряване на механизъм за обратна връзка и оценка на ефективността от обучението по БДП.
--	---

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Гуменджен, ул. „П. Р. Славейков“ 15

Тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

2.1.2	Организиране и провеждане на извънкласни инициативи по БДП за деца и ученици в системата на образоването.	Подкрепа за творческите изяви на децата по тематата на БДП.	Класни ръководители	Изпълнени извънкласни инициативи по БДП за деца и ученици в системата на образоването.	Докладвана от учителите – информация – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнениена политиката по БДП на директора.
2.1.3	Организиране и провеждане на национални състезания по БДП, национални, регионални и общински извънкласни инициативи за деца и ученици в системата на образоването, свързани с културата на движение по пътищата.	Подкрепа за творческите изяви на децата по тематата на БДП.	МОН МВР, Сектор Пътна полиция ДОКПБДП ДГ, училища, ЦПЛР, ДПО, ДСПУО, ДПО	Изпълнени инициативи по БДП за деца и ученици в системата на образоването.	Докладвана от учителите – информация – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнениена политиката по БДП на директора.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15

Тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg http://sotyukov.com/

<p>2.1.4</p> <p>Ограничаване на рисковете от ПТП при осъществяване на организиран превоз на деца, свързан с учебна и/или извънучебна дейност в системата на предучилищното и училищно образование.</p>	<p>Осигуряване на безопасен транспорт за учениците в средните училища.</p> <p>Усъвършенстване на контрола за безопасен превоз на деца и ученици вътните превозни средства.</p>	<p>МОН, РУО, училища, ДГ, ЦПЛР</p> <p>Срок: постоянно.</p>	<p>Изпълнени мерки за ограничаване на рисковете от ПТП при осъществяване на организиран превоз на деца.</p> <p>Срок: постоянно.</p>	<p>Докладвана от учителите информации я – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора</p>
<p>2.1.5</p> <p>Провеждане на кампании на институциите в областта на БДП, насочени към деца и ученици.</p>	<p>Подгответни деца и ученици в областта на БДП.</p> <p>Повишаване на информираността на зарисковите фактори, свързани с безопасността на движението по пътищата.</p>	<p>МОН, РУО, училища, ДГ, ЦПЛР</p> <p>Срок: постоянно.</p>	<p>Изпълнени кампанийни инициативи в областта на БДП, насочени към деца и ученици.</p> <p>Срок: постоянно.</p>	<p>Докладвана от учителите информации я – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора</p>

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Гулянци, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15

тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, http://souyovkov.com/

2.1.6	Провеждане на кампания „Пътят напървокласника“.	Определяне на най-безопасния маршрут от дома до училище и обратно и идентифициране на препятствия и проблемни точки - за родителите на всички ученици на първата родителска среща са коментирани проблемите и изискванията по пътната безопасност, включително и с участнина представители от Пътна полиция.	Училища, Класни ръководители, Училищно настоятелство, РУО, ОДМВР, <i>Общии</i>	Изпълнени кампанийни обласстгана БДП, насочени към ученици от начален етап на основното образование Срок: 15.09 – 30.09.2024 г.	Докладвана от учителите информации я – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора
2.1.7	Активизиране на дейността на училищните комисии в развитието на средата за обучение по БДП и прилежащата пътна инфраструктура и организация на движението в непосредствена близост до училището.	Формиране на съзнателно и отговорно отношение към въпросите на личната безопасност и тази на околните, придобиванена основни допълнителни знания и умения за разпознаване и оценка на опасните ситуации и вредните фактори в	Училищни комисии по БДП, РУО, ОДМВР	Дейност на училищната комисия по БДП Срок: постоянно.	Отчет на комисията по БДП пред Директора.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, е-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

		околната среда, и оказване на помощ в случай на опасност .		
2.3 Цел: Повишаване на обществената чувствителност към темата за БДП				
2.3.1	Отбелзване на 29 юни – Деня на безопасността на движението по пътищата.	Популяризиран е наполитиката за БДП.	Директор, Учители, Класни ръководите ли, Училищно настоятелство	Организирани и проведени мероприятия. Срок: ежегодно, 29 юни.
2.3.2	Отбелзване на Европейската седмица на мобилността, Международния ден за безопасност на движението по пътищата, Европейския ден без загинали на пътя/EDWARD, Световния ден за възпоменание на жертвите от пътнотранспортни произшествия и др.	Популяризиран е наполитиката за БДП.	Директор, Учители, Класни ръководите ли, Училищно настоятелство	Отчет на комисиятапо БДП пред Директора. Срок: ежегодно.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Гуменджен, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

I. УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКА ДЕЙНОСТ

Подбор на учебен материал, съобразен с изискванията на МОН и учебната програма по БДП за съответните паралелки, както следва:

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ПЪРВИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в първи клас е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика в системата на училищното образование. Това е социално учене с важност за формиране на определени практически умения у учениците като участници в движението по пътищата. Екстериоризирането на тези умения е свързано с развитие на защитните механизми на ученика за неговото безопасно и културно поведение на пътя. Съвременната пътна среда е опасна за ученика в първи клас, тий като тя е неестествена по отношение на неговите вътрешни механизми и способности за психофизическа защита. В тази възраст учениците все още не могат да възприемат, чувстват и осъзнават опасностите в движението по пътя.

Развиването и усъвършенстването на психофизиологическите механизми за защита и създаването на определен начин на мислене и поведение на пътя, ще осигурят личната безопасност на ученика и безопасността на другите участници в движението по пътя.

II. Цели на обучението

1. Изграждане и развиване на защитни механизми, спрямо опасностите от пътната среда.
2. Развиване на перцептивните умения на учениците за безопасно поведение на пътя, на основата на разиване на зрителните и слуховите възприятия, на възприятията за време и пространство.
3. Подпомагане на процеса за развитие на концентрацията на вниманието, паметта и на дисциплинираност, и отговорно

поведение на пътя.

4. Формиране на знания и умения за безопасно придвижване до училище и обратно, пресичане на пътен светофар и пешеходна пътека.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от първи клас, като участници в пътното движение, се характеризира по отношение на:

1. Зрително възприятие.

За учениците от тази възраст, като участници в движението е характерно, че зрителните им възприятия са непълни.

Причините са няколко:

- Ниският ръст, който ги затруднява при възприемане на оразмерената за възрастните пътна среда.
- Тясното поле на периферното зрение. При учениците в тази възраст зрителното поле по хоризонтала е 90 градуса, спрещу 150 - 170 при възрастните, а по вертикална - 70 градуса, спрещу 120 при възрастните. Периферията на ретината изпълнява стражева роля и когато периферното зрение е неразвито, затворено, тази негова функция е ограничена. По-бързото развитие на периферното зрение се забелязва едва след десетата година. Чрез периферното зрение най-напред се забелязва движението на предметите, преди всички други техни свойства.

2. Слухово възприятие.

Учениците в първи клас имат недиференцирано слухово възприятие. За него е характерно непълното и неточното определяне посоката и източника на звук. Това се дължи на неразвития все още в тази възраст бинаурален слух, т.е. на системата, която осигурява възприемане на звука с двете уши. Благодарение на бинауралния слух възрастният човек вече много точно може да определи източника на звук в пространството.

3. Особености на вниманието.

Вниманието на ученика в първи клас има следните недостатъци:

- 3.1. Бърза подвижност и недостатъчна концентрираност, които говорят за едно неустойчиво внимание, подчинено на висока емоционалност и импулсивност.
- 3.2. Опасно разсейване (изчезване) на внимание, което се проявява най-често тогава, когато ученика мисли, че е западен на пътя от никакъв външен фактор. За него това са случаите:

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тумракан, област Силистра, ул. „Н. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

- когато върви заедно с възрастен човек;
- когато е с група деца.

В тези случаи, поради стеснения обем на вниманието, той не може да се ориентира в бързо променящата се пътна среда и вероятността да пострада е голяма.

4. Двигателни функции и поведение на пътя.

Учениците от първи клас имат голямата двигателна активност. Това е тренировка и упражняване на тяхната моторика за усъвършенстване регулиращото влияние на различните мозъчни центрове върху нея. В тази възраст все още има съществена разлика между възприемане и съответното действие. Учениците могат да видят и да разберат никаки пътни ситуации, но не винаги могат да реагират правилно на тях или реалират по-бавно от възрастните, поради липса на достатъчно опит, тъй като им е нужно повече време, за да извършват определени двигателни действия, породени от зрителен или слухов дразнител на пътя.

Двигателните умения в тази възраст допълнително се затрудняват и от преобладаващата импулсивност в тяхното поведение.

Много често голиямата емоционалност, проявена от тях например при падането на една топка на платното, ги кара да забравят за всички опасности около тях.

Същото поведение можем да наблюдаваме и в играта им. На границата между този детски свят и света на възрастните стават произшествията на пътя.

В тясна връзка с поведението на ученика е и неговият стартов рефлекс. Най-често той представлява мускулно напрежение, замръзване на място и обща напрегнатост при появя на определен слухов дразнител. В следващия момент вече идва ред на определено двигателно действие. Но в случая то е последица от възприетата и преработена информация, съпоставена с миналия опит. Колкото е по-пълна тази информация и колкото по-богат е миналият опит, толкова по-правилно ще бъде взетото решение.

Докато възрастните могат да се справят с такава задача добре, същото не може да кажем за учениците от първи клас.

5. Ориентиране във времето и пространството.

За първокласниците е значително по-трудно да възприемат времето, отколкото пространството. Причината е в самата природа на времето като обект на познание, а именно:

- времето тече. Това означава, че нито една, дори и най-малка негова част, не може да бъде възприета отведнъж, единомоментно, а само последователно - начало и след това край - в секунди, минути и часове;
- у человека няма специален анализатор за време. То се познава непосредствено чрез движението и ритъма на жизнените процеси - пулс, честота на дишане или с часовник;
- възприемането на времето лесно се изолава от субективни фактори като: запълненост на временнния интервал с вид дейност,

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

значимост на дейността за субекта, емоционалното състояние на самия човек и др.

Учениците трябва да могат да следят времето, за да се спрат успешно с възложените им задачи, но изследванията показват, че в представите на първокласника една минута е равна средно на 11,5 секунди. Очевидно е, че учениците от първи клас силно подценяват продължителността на минути като интервал от време.

В края на начината училищна възраст, на основата на всекидневната си практика, учениците се научават, че за изминаване на по-голямо разстояние е нужно повече време и обратно. И въпреки това те се затрудняват, когато трябва да сравнят времето, за което автомобил ще измине права отсечка с определена дължина, с това на друг автомобил, който ще измине отсечка със същата дължина, но с начупен профил.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Моят безопасен път до училище и обратното*

Моят робот знае безопасен път до училище*

*Робот, безопасен път.

Пешеходна пътека.

Аз не пресичам сам*

Пътен светофар за регулиране движението на пешеходците

* Пътен светофар.

Двуколесни пътни превозни средства за деца

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА УЧЕНИЦИТЕ ВЪВ ВТОРИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата във втори клас е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика в системата на училишното образование. Това е вид социално учене за формиране на определени практически умения у учениците като участници в движението по пътищата. Интериоризирането и екстериоризирането на тези умения е свързано с изграждане на защитните механизми на ученика за неговото безопасно поведение на пътя. Съвременната пътна среда е опасна за него, тъй като тя е неестествена по отношение на неговите способности за психофизическа защита. В тази възраст учениците все още не могат да възприемат, чувстват и осъзнават опасностите на движението по пътя. Развиването и усъвършенстването на психофизиологическите механизми за защита на ученика и създаването на определен начин на мислене и поведение на пътя, ще осигурят личната му безопасност и безопасността на другите участници в движението по пътя.

II. Цели на обучението

1. Изграждане и разивване на защитни механизми, спрямо опасностите от пътната среда.
2. Развиване на перцептивните умения на децата за безопасно поведение на пътя, на основата на разивване на зрителните и слуховите възприятия, на възприятията за време и пространство.
3. Подпомагане на процеса за развитие на концентрацията на вниманието, паметта и на дисциплинност, и отговорно поведение на пътя.
4. Надграждане на знания и умения за безопасно придвижване до училище и обратно, пресичане на път с пътен светофар, прилагайки определен алгоритъм.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от втори клас, като участници в пътното движение, се характеризира по отношение на:
1. Зрително възприятие.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

*Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>*

За учениците от тази възраст, като участници в движението е характерно, че зрителните им възприятия са непълни. Причините са няколко:

- Ниският ръст, който ги затруднява при възприемане на оразмерената за възрастните пътна среда.
- Тясно поле на периферното зрение. При учениците в тази възраст зрителното поле по хоризонта е 90 градуса, срещу 150 – 170 при възрастните, а по вертикална - 70 градуса, срещу 120 при възрастните. Перифериията на ретината изпълнява стражева роля и когато периферното зрение е неразвито, тази негова функция е ограничена. По-бързото развитие на периферното зрение се забелязва едва след десетата година. Чрез периферното зрение най-напред се забелязва движението на предметите, преди всички други техни свойства.

2. Слухово възприятие.

Учениците във втори клас имат недиференцирано слухово възприятие. За него е характерно непълното и неточното определяне посоката и източника на звук. Това се дължи на неразвития все още в тази възраст бинаурален слух, т.е. на системата, която осигурява възприемане на звука с двете уши. Благодарение на бинауралния слух възрастният човек вече много точно може да определи източника на звук в пространството.

3. Особености на вниманието

Вниманието на ученика във втори клас има следните недостатъци:

- 3.1. Бърза подвижност и недостатъчна концентрираност, които говорят за едно неустойчиво внимание, подчинено на висока емоционалност и импулсивност.
- 3.2. Опасно разсейване (изчезване) на вниманието, което се проявява най-често тогава, когато той мисли, че е защитен на пътя от никакъв външен фактор. За него това са случаите:
  - когато е с група деца;
  - когато е близо до дома си и се чувства в зоната на неговата защита.

В тези случаи, поради стеснения обем на вниманието, той не може да се ориентира в бързо променящата се пътна среда и вероятността да пострада е голяма.

4. Двигателни функции и поведение на пътя.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info_1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

Учениците от втори клас имат големата двигателна активност. Това е тренировка и упражняване на тяхната моторика за усъвършенстване регулиращото влияние на различните мозъчни центрове върху нея. В тази възраст все още има съществена разлика между възприемане и съответното действие. Учениците могат да видят и да разберат някои пътни ситуации, но не винаги могат да реагират правилно на тях или реагират по-бавно от възрастните, поради липса на достатъчно опит, тъй като има нужно повече време, за да извършат определени двигателни действия, породени от зрителен или слухов дразнител на пътя.

Двигателните умения в тази възраст допълнително се затрудняват и от преобладаващата импулсивност в тяхното поведение. Много често големата емоционалност, проявена от тях например при падането на една топка на платното, ги кара да забравят завсички опасности около тях.

Същото поведение можем да наблюдаваме и в играта им. На границата между този детски свят и света на възрастните стават произшествията на пътя.

В тясна връзка с поведението на ученика на пътя е и неговият стартов рефлекс. Най-често той представлява мускулно напрежение, замръзване на място и обща напрегнатост при появя на определен слухов дразнител. В следващия момент вече идвадре на определено двигателно действие. Но в случая то е последица от възприетата и преработена информация, съпоставена с миналия опит.

Колкото е по-голяма тази информация и колкото по-богат е миналият олиг, толкова по-правилно ще бъде взетото решение. Докато възрастните могат да се справят с такава задача добре, същото не може да кажем за учениците от втори клас.

5. Ориентиране във времето и пространството.

За второкласниците е значително по-трудно да възприемат времето, отколкото пространството. Причината е в самата природа на времето като обект на познание, а именно:

- времето тече. Това означава, че нито една, дори и най-малка негова част, не може да бъде възприета отведнъж, единомоментно, а само последователно - начало и след това край - в секунди, минути и часове;
- у человека няма специален анализатор за време. То се познава опосредствено чрез движението и ритъма на жизнените процеси - пулс, честота на дишане или с часовник;
- възприемането на времето лесно се изопачава от субективни фактори като: запълненост на временния интервал с вид дейност, значимост на дейността за субекта, емоционалното състояние на самия човек и др.

Учениците трябва да могат да следят времето, за да се справят успешно с възложените им задачи. Въпреки това изследванията показват, че в представите на второкласника една минута е равна средно на 18,5 секунди. Очевидно е, че учениците от втори клас силно подценяват продължителността на минутата като интервал от време.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Гуменджен, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

В края на началната училищна възраст, на основата на всекидневната си практика, учениците се научават, че за изминаване на по-голямо разстояние е нужно повече време и обратно. И въпреки това те се затрудняват, когато трябва да сравнят времето, за което автомобил ще измине права отсечка с определена дължина, с това на друг автомобил, който ще измине отсечка със същата дължина, но с начупен профил.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Учиците до моето училище*

Моят робот знае къде да пресича*

Алгоритъм за безопасно пресичане

Пътен светофар за регулиране движението на превозни средства

Отивам на училище с автобус, трамвай, тролейбус, лек автомобил

Виждам и чувам пътните превозни средства*

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg <http://souyovkov.com/>

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ТРЕТИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в трети клас е неделма част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика в системата на училищното образование. Това е вид социално учене за формиране на определени практически умения у учениците, като участници в движението по пътищата. Интериоризирането и екстериоризирането на тези умения е свързано с изграждане на защитните механизми на ученика за неговото безопасно поведение на пътя. Съвременната пътна среда е опасна за него, тий като тя е неестествена по отношение на неговите способности за психофизическа защита. В тази възраст учениците все още не могат да възприемат, чувстват и осъзнават опасностите на движението по пътя. Развиването и усъвършенстването на психофизиологическите механизми за защита на ученика и създаването на определен начин на мислене и поведение на пътя, ще осигурят личната му безопасност и безопасността на другите участници в движението по пътя.

II. Цели на обучението

1. Изграждане и развиване на защитни механизми, спрямо опасностите от пътната среда.
2. Развиване на перцептивните умения на децата за безопасно поведение на пътя, на основата на развиране на зрителните и слуховите възприятия, на възприятията за време и пространство.
3. Поддържане на процеса за развитие на концентрацията на вниманието, паметта и на дисциплинираност, и отговорно поведение на пътя.
4. Разширяване на знания за велосипеда, за неговото регулиране и за неговото безопасно управление в различна пътна среда.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от трети клас, като участници в пътното движение, се характеризира по отношение на:
1. Зрително възприятие.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тумракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg <http://souyovkov.com/>

За учениците от тази възраст, като участници в движението е характерно, че зрителните им възприятия са непълни.

Причините са няколко:

- Ниският ръст, който ги затруднява при възприемане на оразмерената за възрастните пътна среда.
- Тясното поле на периферно зрение. При учениците в тази възраст зрителното поле по хоризонта е 90 градуса, срещу 150 - 170 при възрастните, а по вертикална - 70 градуса, срещу 120 при възрастните. Перифериията на ретината изпълнява стражева роля и когато периферното зрение е неразвито, тази негова функция е ограничена. По-бързото развитие на периферното зрение се забелязва едва след десетата година. Чрез периферното зрение най-напред се забелязва движението на предметите, преди всички други техни свойства.

2. Слухово възприятие.

Учениците в трети клас имат недиференцирано слухово възприятие. За него е характерно непълното и неточното определяне посоката и източника на звук. Това се дължи на неразвития все още в тази възраст бинаурален слух, т.е. на системата, която осигурява възприемане на звука с двете уши. Благодарение на бинауралния слух възрастният човек вече много точно може да определи източника на звук в пространството.

3. Особености на вниманието.

Вниманието на ученика в трети клас има следните недостатъци:

1. Бърза подвижност и недостатъчна концентрираност, които говорят за едно неустойчиво внимание, подчинено на висока емоционалност и импулсивност.
2. Опасно разсеяване (изчезване) на вниманието, което се проявява най-често тогава, когато той мисли, че е защитен на пътя от някакъв външен фактор. За него това са случаите:
  - когато е близо до дома си и се чувства в зоната на неговата защита;
  - когато играе или се движи по тихи улици.

Във всички тези случаи, поради стеснения обем на вниманието, той не може да се ориентира в бързо променящата се пътна среда и вероятността да пострада е голяма.

4. Двигателни функции и поведение на пътя.

На всички е позната голятата двигателна активност на учениците от начална училищна възраст. Това е тренировка и упражняване на тяхната моторика за усъвършенстване регулиращото влияние на различните мозъчни центрове върху нея. В тази възраст все още има съществена разлика между възприемане и съответното действие. Ученците могат да видят и да разберат

Някои пътни ситуации, но не винаги могат да реагират правилно на тях или реагират по-бавно от възрастните, поради липса на достатъчно опит, тъй като им е нужно повече време, за да извършат определени двигателни действия, породени от зрителен или слухов дразнител на пътя.

Двигателните умения в тази възраст допълнително се затрудняват и от преобладавашата импулсивност в тяхното поведение.

Много често голямата емоционалност, проявена от тях например при падането на една топка на платното, ги кара да забравят за всички опасности около тях.

Същото поведение можем да наблюдаваме и в играта им. На границата между този детски свят и света на възрастните стават произшествията на пътя.

В тясна връзка с поведението на ученика на пътя е и неговият стартов рефлекс. Най-често той представлява мускулно напрежение, замръзване на място и обща напрегнатост при появя на определен слухов дразнител. В следващия момент вече идва ред на определено двигателно действие. Но в случая то е последица от възприетата и преработена информация, съпоставена с миналия опит.

Колкото е по-пълна тази информация и колкото по-богат е миналият опит, толкова по-правилно ще бъде взетото решение.

Докато възрастните могат да се справят с такава задача добре, същото не може да кажем за учениците от трети клас.

5. Ориентиране във времето и пространството.

За децата на 6-10 години е значително по-трудно да възприемат времето, отколкото пространството. Причината е всамата природа на времето като обект на познание, а именно:

- времето тече. Това означава, че нито една, дори и най-малка негова част, не може да бъде възприета отведнъж, едномоментно, а само последователно - начало и след това край - в секунди, минути и часове;
- у человека няма специален анализатор за време. То се познава опосредствено чрез движението и ритъма на жизнените процеси - пулс, честота на дишане или с часовник;
- възприемането на времето лесно се изолавча от субективни фактори като: запълненост на времето, интервал с вид дейност, значимост на дейността за субекта, емоционалното състояние на самия човек и др.

В училище децата трябва да могат да следят времето, за да се справят успешно с възложените им задачи. Въпреки това изследванията показват, че в представите на третокласника една минута е равна средно на 24,5 секунди. Очевидно е, че и учениците от трети клас силно подценяват продължителността на минутата като интервал от време.

В края на началната училищна възраст, на основата на всекидневната си практика, третокласниците се научават, че за изминаване на по-голямо разстояние е нужно повече време и обратно. И въпреки това те се затрудняват, когато трябва да

сравнят времето, за което автомобил ще измине права отсечка с определена дължина, с това на друг автомобил, който ще измине отсечка със същата дължина, но с начупен профил.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Път. Елементи на пътя.

Велосипед

Пътен светофар за велосипедисти.

Безопасни места за управление на велосипед.*

Моят робот спазва сигналиите на светофара.

Знам къде са пътните превозни средства.

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ЧЕТВЪРТИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в четвърти клас е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика в системата на училищното образование. Това е вид социално учене за формиране на определени практически умения у учениците, като участници в движението по пътищата. Интериоризирането и екстериоризирането на тези умения е свързано с изграждане на защитните механизми на ученика за неговото безопасно поведение на пътя. Съвременната пътна среда е опасна за него, тъй като тя е неестествена по отношение на неговите способности за психофизическа защита. В тази възраст учениците все още не могат да възприемат, чувстват и осъзнават опасностите на движението по пътя.

Развиването и усъвършенстването на психофизиологичните механизми за защита на ученика и създаването на определен начин на мислене и поведение на пътя, ще осигурят личната му безопасност и безопасността на другите участници в движението по пътя.

II. Цели на обучението

1. Изграждане и развиване на защитни механизми, спрямо опасностите от пътната среда.
2. Развиване на перцептивните умения на детата за безопасно поведение на пътя, на основата на разиване на зрителните и слуховите възприятия, на възприятията за време и пространство.
3. Подпомагане на процеса за развитие на концентрацията на вниманието, паметта и на дисциплинраност, и отговорно поведение на пътя.
4. Придобиване на знания за кръстовища, пътна маркировка, групи пътни знаци и за пътни превозни средства, използвани в селското стопанство.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от четвърти клас, като участници в пътното движение, се характеризира по отношение на:

1. Зрително възприятие.

За учениците от тази възраст, като участници в движението е характерно, че зрителните им възприятия са все още непълни. Причините са няколко:

- Ниският ръст, който ги затруднява при възприемане на оразмерената за възрастните пътна среда.
- Тясното поле на периферно зрение. При учениците в тази възраст зрителното поле по хоризонтала е 90 градуса, срещу 150 - 170 при възрастните, а по вертикална - 70 градуса, срещу 120 при възрастните. Периферията на ретината изпълнява стражева роля и когато периферното зрение е неразвито, тази негова функция е ограничена. По-бързото развитие на периферното зрение се забелязва едва след десетата година. Чрез периферното зрение най-напред се забелязва движението на предметите, преди всички други техни свойства.

2. Слухово възприятие.

Учениците в четвърти клас имат все още недиференцирано слухово възприятие. За него е характерно непълното и неточното определяне посоката и източника на звук. Това се дължи на неразвития все още в тази възраст бинаурален слух, т.е. на системата, която осигурява възприемане на звука с двете уши. Благодарение на бинауралния слух възрастният човек вече много точно може да определи източника на звук в пространството.

3. Особености на вниманието.

От 7 до 10-годишна възраст вниманието на ученика в четвърти клас има следните недостатъци:

3.1. Неустойчиво внимание с бърза подвижност и недостатъчна концентрираност, предизвикани от висока емоционалност и импулсивност.

3.2. Опасно разсейване (изчезване) на вниманието, което се проявява най-често тогава, когато ученика мисли, че е защитен на пътя от някакъв външен фактор. За него това са случаите:

- когато пресича, за да отиде при възрастен;
  - когато е с група деца;
  - когато пресича широки улици и булеварди.
- Във всички тези случаи, поради стеснения обем на вниманието, той не може да се ориентира в бързо променящата се пътна среда и вероятността да пострада е голяма.

4. Двигателни функции и поведение на пътя.

Ученниците от четвърти клас имат голяма двигателна активност. Това е тренировка и упражняване на тяхната моторика за усъвършенстване регулиращото влияние на различните мозъчни центрове върху нея. В тази възраст все още има съществена разлика между възприемане и съответното действие. Ученниците могат да видят и да разберат някои пътни ситуации, но не винаги могат да реагират правилно на тях или те реагират по-бавно от възрастните, поради липса на достатъчно опит, тъй като им е нужно повече време, за да извършат определени двигателни действия, породени от зрителен или слухов дразнител на пътя.

Двигателните умения в тази възраст допълнително се затрудняват и от преобладаващата импулсивност в тяхното поведение.

Много често голямата емоционалност, проявена от тях например при падането на една топка на платното, ги кара да забравят за всички опасности около тях.

Същото поведение можем да наблюдаваме и в играта им. На границата между този детски свят и света на възрастните стават произшествията на пътя.

В тясна връзка с поведението на ученика на пътя е и неговият стартов рефлекс. Най-често той представлява мускулно напрежение, замръзване на място и обща напрегнатост при появя на определен слухов дразнител. В следващия момент вече идва ред на определено двигателно действие. Но в случая то е последица от възприетата и преработена информация, съпоставена с миналия опит.

Колкото е по-пълна тази информация и колкото по-богат е миналият опит, толкова по-правилно ще бъде взетото решение.

Докато възрастните могат да се справят с такава задача добре, същото не може да кажем за учениците от четвърти клас.

5. Ориентиране във времето и пространството.

За децата на 6-10 години е значително по-трудно да възприемат времето, отколкото пространството. Причината е всамата природа на времето като обект на познание, а именно:

- времето тече. Това означава, че нито една, дори и най-малка негова част, не може да бъде възприета отведък, единомоментно, а само последователно - начало и след това край - в секунди, минути и часове;
- у человека няма специален анализатор за време. То се познава опосредствено чрез движението и ритъма на жизнените процеси - пулс, честота на дишане или с часовник;
- възприемането на времето лесно се изопачава от субективни фактори като: запълненост на временния интервал с вид дейност, значимост на дейността за субекта, емоционалното състояние на самия човек и др.

Ученниците трябва да могат да следят времето, за да се справят успешно с възложените им задачи. Въпреки това изследванията показват, че в техните представи една минута е равна на по-малко от 35 секунди. Очевидно е, че учениците от четвърти клас подценяват продължителността на минутата като интервал от време.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

*Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg <http://souyovkov.com/>*

В края на началната училищна възраст, на основата на всекидневната си практика, учениците се научават, че за изминаване на по-голямо разстояние е нужно повече време и обратно. И въпреки това те се затрудняват, когато трябва да сравнят времето, за което автомобил ще измине права отсечка с определена дължина, с това на друг автомобил, който ще измине отсечка със същата дължина, но с начупен профил.

III. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Пътни знаци, пътна маркировка.

Кръстовища

Пътни превозни средства, използвани в селското стопанство

В населено място

Извън населено място

Виждам пътните превозни средства

Чувам пътните превозни средства

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „Н. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ПЕТИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика от пети до седми клас.

Дългосрочната цел на това обучение е създаването у ученика определен начин на мислене и поведение на пътя, които ще му осигурят защитна система, като участник в движението на база развита сензорика и ще му позволи да вижда, предвижда и анализира дадена пътна ситуация в нейното развитие.

В обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст ученикът е поставен в нова учебна ситуация. От гледна точка на Закона за движение по пътищата той вече има право да се вози до водач и така да възприема, анализира и оценява пътната среда от позиция на бъдещ водач.

Това за него е възможност да сравнява наученото по безопасност на движение по пътищата, доколко и как може да бъде видяно в поведението на другите участници в движението.

II. Цели на обучението

1. Осъществяване на комуникация на ниво родови и видови понятия от пътната среда.
2. Анализиране на причините за възникване на пътен конфликт и прогнозиране на неговото развитие.
3. Сравняване на различни видове пътища, познаване на пътните превозни средства, които се движат по тях и основните групи пътни знаци.
4. Проявяване на отговорност и самоконтрол, като участник в пътното движение.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от V - VII клас, като участници в пътното движение.

Учениците от 11 до 15 години се движат много повече от тези, от по-малката възрастова група. Те самостоятелно отиват на училище и самостоятелно пътуват в различни превозни средства. И така те могат да станат участници в пътнотранспортни произшествия с тях.

В тази възраст те растат бързо. Пропорциите на тялото им се изменят непрекъснато. От друга страна тяхната жизненост

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

*Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, http://souyovkov.com/*

непрекъснато ги подтиква към движение. И тук вече възникава противоречието между изискването за дисциплина в пътното движение и естествената физиологическа потребност от свободно движение.

Усещания и възприятия.

Комплексните дразнители от обективната действителност активизират редица анализатори. Това особено личи при възприемане на големина, форма, движение, разстояние, гладкост или грапавина на предметите, т.е. сензорни еталони. Тези сложни възприятия са възможни благодарение на взаимно свързаното действие на редица усещания и анализатори. Това означава, че учениците се учат да възприемат сложни предмети и техните еталонни отношения. Определяне посоката на източник на звук също се постига не само чрез слуховия анализатор, а и с участието на зрителния апарат, като между двата анализатора се изгражда условнорефлекторна връзка.

За това едно от първите условия за резултатна учебно-възпитателна работа по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е да се проучи нивото и състоянието на сегивните органи на учениците. Това проучване трябва да стане основа за възпитаване и разивяване на сегивата.

Установено е, че остротата на зрението се повишава до 15 годишна възраст с 60 %. Цветоусещането в този период също се увеличава с 60 %.

Всичко това показва, че системната работа на учителите по БДП, музика, физкултура, изобразителна дейност повишава остротата на усещанията, подобрява възприятията, включително и тези, необходими за правилното, точно и навременно възприемане и оценяване на пътната среда от ученика.

Поради важността на анализаторите при обучението по безопасност на движението по пътищата е необходимо да се следи състоянието на рецепторите на учениците на база периодично провеждана диагностика. Например състоянието на цветното зрение (далтонизъм).

Много важно е да се следи нивото на развитие на цветоусещането, бинауралния слух, двигателните реакции, пространственото ориентиране и др.

В тази възраст продължава развитието на перцептивните усещания на база сензорните еталони.

При организиране на наблюдения в практически уроци вниманието на учениците трябва да бъде насочено и поддържано към взаимоотношенията водач-път-автомобил-пешеходци.

Качества на вниманието, които трябва да се възпитават в обучението по безопасност на движението, като елементи на защитния механизъм на ученика:

- Устойчивост на вниманието.
- Обем на вниманието.
- Разпределеност на вниманието.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тунджа, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

- Подвижност на вниманието.
- Концентрация на вниманието.
- Разсейност.

В обучението по безоласност на движение по пътищата важно място заемат и понятита свързани с елементите на пътната среда, пътната сигнализация и др.

Условията за успешно формиране на тези понятия изискват:

- Наличие на подходяща учебна среда, осигуряваща възможност за наблюдение на изучаваните явления или обекти.
- Да се „извикат“ в съзнанието на ученика старите представи и понятия, като основа за изграждане на новите.

Последователност при преподаване на новите знания.

- Осигуряване на условия за сравнение.
- Осигурена връзка между теорията и практиката в учебния процес.
- Изясняване на връзките и зависимостите на новото понятие с другите, вече изградени представи и понятия.
- Формиране на определение за новото понятие или разширяване на съществуващо вече определение.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Скоростен път. Автомобилен път.

Моторни превозни средства

Предупредителни пътни знаци за опасност, пътни знаци относно предимство и пътни знаци за въвеждане на забрана и отменяне на въведената забрана.

Конфликти на пътя.

Виждам-предвиддам.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg <http://souyovkov.com/>

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ИЧЕСТИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика от пети до седми клас.

Дългосрочната цел на това обучение е създаването у ученика определен начин на мислене и поведение на пътя, които ще му осигурят защитна система, като участник в движението на база развита сензорика и ще му позволи да вижда, предвижда и анализира дадена пътна ситуация в нейното развитие.

В обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст ученикът е поставен в нова учебна ситуация. От гледна точка на Закона за движение по пътищата той вече има право да се вози до вода и така да възприема, анализира и оценява пътната среда от позиция на бъдещ водач.

Това за него е възможност да сравнява наученото по безопасност на движение по пътищата, доколко и как може да бъде видяно в поведението на другите участници в движението.

II. Цели на обучението

1. Вербална комуникация на ниво родови и видови понятия от пътната среда.
2. Възприемане, анализиране и прогнозиране на развитието на пътна ситуация.
3. Познаване на моторни превозни средства със специален режим на движение.
4. Отговорност и самоконтрол спрямо употребата на алкохол.
5. Сензорни характеристики на зренето.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от V - VII клас, като участници в пътното движение.

Учениците от 11 до 15 години се движат много повече от тези, от по-малката възрастова група. Те самостоятелно отиват на училище и самостоятелно пътуват в различни превозни средства. И така те могат да станат участници в пътнотранспортни произшествия с тях.

В тази възраст те растат бързо. Пропорциите на тялото им се изменят непрекъснато. От друга страна тяхната жизненост

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Гулянци, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

непрекъснато ги подтиква към движение. И тук вече възниква противоречието между изискването за дисциплина в пътното движение и естествената физиологическа потребност от свободно движение.

Усещания и възприятия.

Комплексните дразнители от обективната действителност активизират редица анализатори. Това особено личи при възприемане на големина, форма, движение, разстояние, гладкост или грапавина на предметите, т.е. сензорни еталони. Тези сложни възприятия са възможни благодарение на взаимно свързаното действие на редица усещания и анализатори. Това означава, че учениците се учат да възприемат сложни предмети и техните еталонни отношения. Определяне посоката на източник на звук също се постига не само чрез слуховия анализатор, а и с участие на зрителния апарат, като между двата анализатора се изгражда условнорелектогорна връзка.

За това едно от първите условия за резултатна учебно-възпитателна работа по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е да се проучи нивото и състоянието на сетивните органи на учениците. Това проучуване трябва да стане основа за възпитаване и развиващие на сетивата.

Установено е, че остротата на зрението се повишава до 15 годишна възраст с 60 %. Цветоусещането в този период също се увеличава с 60 %.

Всичко това показва, че системната работа на учителите по БДП, музика, физкултура, изобразителна дейност повишава остротата на усещанията, подобрява възприятиета, включително и тези, необходими за правилното, точно и навременно възприемане и оценяване на пътната среда от ученика.

Поради важността на анализаторите при обучението по безопасност на движението по пътищата е необходимо да се следи състоянието на рецепторите на учениците на база периодично провеждана диагностика. Например състоянието на цветното зрение (далтонизъм).

Много важно е да се следи нивото на развитие на цветоусещането, бинауралния слух, двигателните реакции, пространственото ориентиране и др.

В тази възраст продължава развитието на перцептивните умения на база сензорните еталони.

При организиране на наблюдения в практически уроци вниманието на учениците трябва да бъде насочено и поддържано към взаимоотношенията водач-път-автомобил-пешеходци.

Качества на вниманието, които трябва да се възпитават в обучението по безопасност на движението, като елементи на защитния механизъм на ученика:

- Устойчивост на вниманието.
- Обем на вниманието.
- Разпределеност на вниманието.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

- Подвижност на вниманието.
- Концентрация на вниманието.
- Разсъяност.

В обучението по безопасност на движение по пътищата важно място заемат и понятията свързани с елементите на пътната среда, пътната сигнализация и др.

Условията за успешно формиране на тези понятия изискват:

- Наличие на подходяща учебна среда, осигуряваща възможност за наблюдение на изучаваните явления или обекти.
- Да се „извикат“ в съзнанието на ученика старите представи и понятия, като основа за изграждане на новите.
- Последователност при преподаване на новите знания.
- Осигуряване на условия за сравнение.
- Осигурена връзка между теорията и практиката в учебния процес.
- Изясняване на връзките и зависимостите на новото понятие с другите, вече изградени представи и понятия.
- Формиране на определение за новото понятие или разширяване на съществуващо вече определение.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Видове пътища. Пътна мрежа.

Пътни знаци със задължителни предписания, със специални предписания и даващи допълнителна информация.

Моторни превозни средства със специален режим на движение.

Алкохол.

Сензорни характеристики на зреннието.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА

ЗА УЧЕНИЦИТЕ В СЕДМИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика от пети до седми клас.

Дългосрочната цел на това обучение е създаването у ученика определен начин на мислене и поведение на пътя, които ще му осигурят защитна система, като участник в движението на база развиита сензорика и ще му позволи да вижда, предвижда и анализира дадена пътна ситуация в нейното развитие.

В обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст ученикът е поставен в нова учебна ситуация. От гледна точка на Закона за движение по пътищата той вече има право да се вози до водач и така да възприема, анализира и оценява пътната среда от позиция на бъдещ водач.

Това за него е възможност да сравнява наученото по безопасност на движение по пътищата, доколко и как може да бъде видяно в поведението на другите участници в движението.

II. Цели на обучението

1. Вербална комуникация на ниво родови и видови понятия.
2. Анализиране на пътна ситуация, водеща до пътнотранспортно произшествие.
3. Отговорност и самоконтрол при пътнотранспортно произшествие.
4. Работа с пътни карти, GPS навигация и схема на двутактов двигател (мотопед).

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от V - VII клас, като участници в пътното движение.

Учениците от 11 до 15 години се движат много повече от тези, от по-малката възрастова група. Те самостоятелно отиват на

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mor.bg, <http://souyovkov.com/>

училище и самостоятелно пътуват в различни превозни средства. И така те могат да станат участници в пътнотранспортни произшествия с тях.

В тази възраст те растат бързо. Пропорциите на тялото им се изменят непрекъснато. От друга страна тяхната жизненост непрекъснато ги подтиква към движение. И тук вече възниква противоречието между изискването за дисциплина в пътното движение и естествената физиологическа потребност от свободно движение.

Усещания и възприятия.

Комплексните дразнителни от обективната действителност активизират редица анализатори. Това особено личи при възприемане на големина, форма, движение, разстояние, гладкост или грапавина на предметите, т.е. сензорни еталони. Тези сложни възприятия са възможни благодарение на взаимно свързаното действие на редица усещания и анализатори. Това означава, че учениците се учат да възприемат сложни предмети и техните еталонни отношения. Определяне посоката на източник на звук също се постига не само чрез слуховия анализатор, а и с участието на зрителния апарат, като между двата анализатора се изгражда условно-рефлекторна връзка.

За това едно от първите условия за резултатна учебно-възпитателна работа по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е да се проучи нивото и състоянието на сетивните органи на учениците. Това проучуване трябва да стане основа за възпитаване и развиване на сетивата.

Установено е, че остротата на зрението се повишава до 15 годишна възраст с 60 %. Цветоусещането в този период също се увеличава с 60 %.

Всичко това показва, че системната работа на учителите по БДП, музика, физкултура, изобразителна дейност повишава остротата на усещанията, подобрява възприятията, включително и тези, необходими за правилното, точно и навременно възприемане и оценяване на пътната среда от ученика.

Поради важността на анализаторите при обучението по безопасност на движението по пътищата е необходимо да се следи състоянието на рецепторите на учениците на база периодично провеждана диагностика. Например състоянието на цветното зрение (далтонизъм). много важно е да се следи нивото на развитие на цветоусещането, бинауралния слух, двигателните реакции, пространственото ориентиране и др. В тази възраст продължава развитието на перцептивните умения на база сензорните еталони. При организиране на наблюдения в практически уроци вниманието на учениците трябва да бъде насочено и поддържано към взаимоотношенията водач-път-автомобил-пешеходци.

Качества на вниманието, които трябва да се възпитават в обучението по безопасност на движението, като елементи на защитния механизъм на ученика:

- Устойчивост на вниманието.
- Обем на вниманието.

- Разпределеност на вниманието.
- Подвижност на вниманието.
- Концентрация на вниманието.
- Разсейаност.

В обучението по безопасност на движение по пътищата важно място заемат и понятията свързани с елементите на пътната среда, пътната сигнализация и др.

Условията за успешно формиране на тези понятия изискват:

- Наличие на подходяща учебна среда, осигуряваща възможност за наблюдение на изучаваните явления или обекти.
- Да се „извикат“ в съзнанието на ученика старите представи и понятия, като основа за изграждане на новите.
- Последователност при преподаване на новите знания.
- Осигуряване на условия за сравнение.
- Осигурена връзка между теорията и практиката в учебния процес.
- Изясняване на връзките и зависимостите на новото понятие с другите, вече изградени представи и понятия.
- Формиране на определение за новото понятие или разширяване на съществуващо вече определение.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Карта на пътищата в България и автомобилна навигация.

Мотопед.

Пътни знаци за оказване на направления, посоки, обекти и др., допълнителни табели.*

Скорост. Пътнотранспортни произшествия. Сензорни характеристики на зрителето.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „Н. Р. Славейков“ 15
Тел. 0866/ 630 37, е-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА ЗА УЧЕНИЦИ В VIII КЛАС

I. Общо представяне на програма по безопасност на движението по пътища

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) се разглежда като неделима част от цялостното образование и възпитание на личността на ученика. Дългосрочната роля на възпитанието и обучението по безопасността на

на движението по пътищата е формирането на определен начин на мислене и изграждането на транспортна култура на другите хора, да опазва животът и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имуществото на юридическите и физическите лица.

Ученикът трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва животът и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да съзерцателно. Ученикът трябва да е поставен в условията на ситуативно-моделно обучение, когато активно решава различни пътни ситуации или ги моделира по зададено начало или край.

Затова от обучаваните се изисква освен да учат и знаят преподавания материал, да умеят чрез разбиране и преценяванена пътните ситуации да прилагат научените знания. За доброто усвояване са необходими практически упражнения и симулации, както и анализиране на различни критични ситуации от практиката. Също така и прилагане на придобития положителен опит, получен от родителите и приятелите.

Обучението е насочено към формиране на три основни групи умения за учениците:

- умения за защита - на сензомоторно равнище;
- интелектуални умения - умения за анализ, сравнение, откриване на причинно-следствени връзки, базирани напознаването на правилата за движение по пътищата;
- практически умения - свързани с овладяването на реални и естествени действия с цел вземане на решения заадекватно поведение в пътната среда.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, е-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://sowyovkov.com/>

II. Цели на възпитанието и обучението

1. Повишаване на защитеността на учениците от транспортни произшествия и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
2. Познаване и разбиране на графични изображения и пътни знаци за движение извън населеното място, ж.п.

прелези и маневри.

3. Познаване на основните правила на движението през отделните части на денонционето.

4. Определяне на конфликтни участъци в извън населеното място и съставяне на безопасни маршрути задвижение.

5. Оценяване и анализиране на пътните ситуации в извън населеното място, ж.п прелези и при маневри, както и на движението през отделните части на денонционето.

6. Намаляване на агресията на пътя и повишаване на толерантността между участниците в движението.

7. Познаване и разбране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.

Целите трябва да бъдат реализирани напълно и единствено като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове.

С програмното съдържание за VIII клас се завършва цикъла за изграждане и надграждане на знанията, уменията и отношенията придобити в предучилищното образование, началния и прогимназиалния етап на основното образование. То осигурява знания, умения и отношения за системата „Човек - пътно превозно средство - път“ като се съобразява с психофизиологическите особености на учениците.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Юношеството е продължителен период, чието начало може да се приеме като физически и психологически феномен, а краят - като социален. Спецификата на изменениета, които настъпват във физиологичен, психологичен и социален аспект сасвързани с:

- физическото съзряване и физиологическите промени, които водят до тревожност, съмнения, притеснения, които рефлектират в най-голяма степен върху емоционалната сфера;
- търсениято на разнородни контакти и начини на общуване, както с върстници, така и с по-възрастни, включително и копирането на поведението на популярни личности. Отношенията с възрастните се формират в безусловно неравенство и относително равноправие, което обяснява гнева на младите хора към родители и учители;
- проявите на грубост, конфликтност, сприхавост, произтичаща от необходимостта за извоюване на автономност, изграждане на „Аз - образа“, адекватната самооценка и самосъзнание;

- намирането на своята идентичност, с което се преминава границата от детството към света на възрастните;
- повишена критичност към другите и към различните социални прояви.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Движение извън населено място през деня. Ж.П прелези.

Маневри на пътя.

Движение извън населено място презнощта и при различна видимост. ППС и МПС. Системи за пасивна и активна безопасност.

Основни правила на движението през отделните части на денонасочето в извън населените места.

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА УЧЕНИЦИ В IX КЛАС

I. Общо представяне на програма по безопасност на движението по пътищата

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) се разглежда като неделима част от цялостното образование и възпитание на личността на ученика. Дългосрочната роля на възпитанието и обучението по безопасността на

движението по пътищата е формирането на определен начин на мислене и изграждането на транспортна култура на отделната личност, които да гарантират не само личната безопасност, но и сигурността на останалите участници в движението.

Ученикът трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва животът и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имуществото на юридическите и физическите лица.

По своята същност възпитанието и обучението по БДП трябва да бъде активно-действенно, а не пасивно-съзерцателно. Ученикът трябва да е поставен в условията на ситуативно-моделно обучение, когато активно решава различни пътни ситуации или ги моделира по зададено начало или край.

Затова от обучаваните се изисква освен да учат и знаят преподавания материал, да уметят чрез разбиране и преценяванена пътните ситуации да прилагат научените знания. За доброто усвояване са необходими практически упражнения и симулации, както и анализиране на различни критични ситуации от практиката. Също така и прилагане на придобития положителен опит, получен от родителите и приятелите.

Обучението е насочено към формиране на три основни групи умения за учениците:

- умения за защита - на сензомоторно равнище;

- интелектуални умения - умения за анализ, сравнение, откриване на причинно-следствени връзки, базирани напомнаването на правилата за движение по пътищата;
- практически умения - свързани с овладяването на реални и естествени действия с цел вземане на решения заадекватно поведение в пътната среда.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Гурково, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

II. Цели на възпитанието и обучението

1. Повишаване на защитеността на учениците от транспортни произшествия и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
2. Познаване и разбиране на графични изображения, пътни знаци и пътната маркировка.
3. Определяне на конфликтни участъци и съставяне на безопасни маршрути за движение свързани със скорост надвижението на автомобил, мотопед, мотоциклет, велосипед, вкл. електрически скутери или ховърбордове.
4. Оценяване и анализиране на пътните ситуации, свързани със скорост на движението на моторни и пътни превозни средства (МПС и ППС).
5. Анализиране на действия на водача на МПС и ППС, според средствата за регулиране на движението.
6. Намаляване на агресията на пътя и повишаване на толерантността между участниците в движението.
7. Познаване и разбране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.

Целите трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове.

С програмното съдържание за IX клас се завършива цикъла за изграждане и надграждане на знанията, уменията и отношенията придобити в предучилищното образование, началния и прогимназиалния етап на основното образование. То осигурява знания, умения и отношения за системата „Човек - пътно превозно средство - път“, като се съобразява с психофизиологическите особености на учениците.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Юношеството е продължителен период, чието начало може да се приеме като физически и психологически феномен, а краят - като социален. Спецификата на изменениета, които настъпват във физиологичен, психологичен и социален аспект са съврзани с:

- физическото съзряване и физиологическите промени, които водят до тревожност, съмнения, притеснения, които рефлектират в най-голяма степен върху емоционалната сфера;
- търснето на разнородни контакти и начини на общуване, както с върстници, така и с по-възрастни, включително и копирането на поведението на популярни личности. Отношенията с възрастните се формират в безусловно неравенство и относително равноправие, което обяснява гнева на младите хора към родители и учители;
- проявите на грубост, конфликтност, сприхавост, произтичаща от необходимостта за извършване на автономност, изграждане на „АЗ - образа“, адекватната самооценка и самосъзнание;

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

*Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, http://souyovkov.com/*

- намирането на своята идентичност, с което се преминава границата от детското към света на възрастните;
- повишена критичност към другите и към различните социални прояви.

IV. Теми, очаквани резултати и нови

понятияСтруктура на пътя.

Видове маркировка.

Групи пътни знаци.

Скорост на движение на МПС (автомобил, мотоциклет, моторолер, велосипед (вкл. ел. скутери, ховърбордове)).

Действия на водача, според средствата за регулиране на движението.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

*Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, http://souyovkov.com/*

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА УЧЕНИЦИ В X КЛАС

I. Общо представяне на програма по безопасност на движението по пътищата

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) се разглежда като неделима част от цялостното образование и възпитание на личността на ученика. Дългосрочната роля на възпитанието и обучението по безопасността на

движението по пътищата е формирането на определен начин на мислене и изграждането на транспортна култура на отделната личност, които да гарантират не само личната безопасност, но и сигурността на останалите участници в движението.

Ученикът трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва животът и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имущество то на юридическите и физическите лица.

По своята същност възпитанието и обучението по БДП трябва да бъде активно-действено, а не пасивно-съзерцателно. Ученикът трябва да е поставен в условията на ситуативно-моделно обучение, когато активно решава различни пътни ситуации или ги моделира по зададено начало или край.

Затова от обучаваните се изисква освен да учат и знаят преподавания материал, да умелят чрез разбиране и преценяванена пътните ситуации да прилагат научените знания. За доброто усвояване са необходими практически упражнения и симулации, както и анализиране на различни критични ситуации от практиката. Също така и прилагане на придобития положителен опит, получен от родителите и приятелите.

Обучението е насочено към формиране на три основни групи умения за учениците:

- умения за защита - на сензомоторно равнище;
- интелектуални умения - умения за анализ, сравнение, откриване на причинно-следствени връзки, базирани напознаването на правилата за движение по пътищата;
- практически умения - свързани с овладяването на реални и естествени действия с цел вземане на решения за адекватно поведение в пътната среда.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg <http://souyovkov.com/>

II. Цели на възпитанието и обучението

1. Повишаване на защищеността на учениците от транспортни промисълства и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
  2. Познаване на вредата на алкохола, наркотици и други упийващи вещества върху реакциите и поведението напълноходеща и водача на МПС.
  3. Анализиране и оценяване на пътните ситуации и пътни нарушения, произтичащи от употребата на алкохол, наркотици и други упийващи вещества.
  4. Прилагане на правилните действия при контакт с лице ползвало алкохол, наркотици и други упийващи вещества.
  5. Намаляване на агресията на пътя и повишаване на толерантността между участниците в движението.
  6. Познаване и разбране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.
- Целите трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове.
- С програмното съдържание за X клас се завършива цикъла за изграждане и надграждане на знанията, уменията и отношенията придобити в предучилищното образование, началния и прогимназиалния етап на основното образование. То осигурява знания, умения и отношения за системата „Човек - пътно превозно средство - път“ като се съобразява с психофизиологическите особености на учениците.
- ### **III. Специфика на възпитанието и обучението**
- Юношеството е продължителен период, чието начало може да се приеме като физически и психологически феномен, акрят - като социален. Спецификата на измененията, които настъпват във физиологичен, психологичен и социален аспект са свързани с:
- физическото съзряване и физиологическите промени, които водят до тревожност, съмнения, притеснения, които рефлектират в най-голяма степен върху емоционалната сфера;
  - търсенето на разнородни контакти и начини на общуване, както с върхуване, така и с по-възрастни, включително и копирането на популарни личности. Отношенията с възрастните се формират в безусловно неравенство и относително равноправие, което обяснява гнева на младите хора към родители и учители;
  - проявите на грубост, конфликтност, сприхавост, произтичаща от необходимостта за извоюване на автономност, изтраждане на „АЗ - образа“, адекватната самооценка и самосъзнание;
  - намирането на своята идентичност, с което се преминава границата от детското към света на възрастните;

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

*Gр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>*

- повишина критичност към другите и към различните социални прояви.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Категории МПС и свидетелства за тяхното управление. Административни наказания за нарушителите.

Поведение на контролните органи при констатиране на нарушения от водачите на пътя.

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЦАТА УЧЕНИЦИ В XI КЛАС

I. Общо представяне на обучението по безопасност на движението по пътищата

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) в XI клас е обособено и надграждащо учебно съдържание за постигане на няколко очаквани резултати в часа на класа по тематични направления за придобиване на компетентностите по толерантност и интеркултурен диалог, безопасност на движението по пътищата, оказване на първалпомощ, превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти. Учебното съдържание е взаимосъвързано и формира интердисциплинарен комплекс от знания, умения и отношения, насочен към придобиване на социални, гражданска и интеркултурни компетентности и на комплегентности, свързани със здравето и поддръжането на активната и интегрираща се в обществото личност на ученика.

Ученикът трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва животът и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имуществото на юридическите и физическите лица и да предпазва околната среда от замърсяване.

По своята същност обучението включва ученика и учителя в активно-действено сътрудничество в провеждането на диалог и решаване на казуси за постигане на целите на обучението. Ученикът трябва да е поставен в условията да търси аргументи „за“ и „против“ когато е необходимо да се справя с житейски проблеми. Да прилага стратегии за успешна комуникация, вкл. и компенсаторни стратегии, за да избегне недоразумения при взаимодействието с членовете на семейството си, общността и другите хора като участници в движението по пътищата по конструктивен начин.

II. Цели на обучението

1. Повишаване на защитеността на учениците от транспортни произшествия и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
  2. Оценяване на аргументацията на другите участници в решаването на казуси.
  3. Критическо и конструктивно решаване на казуси, свързани с регулатията на безопасността на движението по пътищата.
  4. Намаляване на агресията на пътя и повишаване на толерантността между участниците в движението.
  5. Познаване и разбране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.
- Целите трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове в часа на класа.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

*Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>*

С програмното съдържание в ХІ клас се създават предпоставки за безопасно поведение на пътя на основата на критерии и стандарти и определяне на гледната точка по обсъждан проблем, насочен към пешеходците и поведението на водачите спрямо пешеходците.

III. Теми „Пешеходци и водачи за толерантност на пътя”:

Траспортна култура и дисциплина на пешеходците и водачите. Особени правила за някои участници в движението.

Пътнотранспортни произшествия.

Правомощия на органите за контрол на движението по пътищата.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Гурково, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

ПРОГРАМА

ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА УЧЕНИЦИ В XII КЛАС

I. Общо представяне на обучението по безопасност на движението по пътищата

Модулното обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) е обособено учебно съдържание за постигането на няколко очаквани резултати от обучението на учениците в часа на класа по тематични направления за придобиване на компетентностите по толерантност и интеркултурен диалог, безопасност на движението по пътищата, превенция на насилието, справяне с гнева и агресията, мирно решаване на конфликти и превенция и противодействие на корупцията. Учебното съдържание е взаимосъвързано и формира интердисциплинарен комплекс от знания, умения и отношения, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддръжането на активната и интегрираща се в обществото личност на ученика.

Учителят трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва животът и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имуществото на юридическите и физическите лица и да предпазва околната среда от замърсяване.

По своята същност обучението по модула трябва да включва ученика и учителя в активно-действено сътрудничество и провеждането на диалог за постигането на целите на обучението. Учителят трябва да е поставен в условията да анализира и да оценява причините за пътнотранспортните произшествия. Да предлага и изтълнява мерки за превенция и предотвратяване на негативните взаимоотношения между участниците в движението по пътищата.

II. Цели на обучението

1. Повишаване на защитеността на учениците от транспортни произшествия и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
2. Критическо и конструктивно решаване на казуси, свързани с регулатията на безопасността на движението по пътищата.

3. Проявяване на нулема толерантност към използването на алкохол, наркотични и други упойващи вещества от

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

*Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, http://souykov.com/*

участниците в движението по пътищата, както и на различни енергийни субстанции, въздействащи на централната и периферната нервна система (енергийни напитки, кофeinови и бързо-въглехидратни барове, стимуланти, лекарствени продукти и др.).

4. Познаване и оценяване на съвременните системи за безопасност и на приложението на интелигентнотранспортни системи.

5. Познаване и разбиране на безопасното управление на моторни и пътни превозни средства.

6. Познаване и разбиране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.

Целите трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове.

7. Имайки предвид, че много от зрелостните притежават СУМПС, налице е необходимостта от повече от определеният в програмата на МОН един учебен час.

С програмното съдържание за XII клас се създават предпоставки за формиране на критерии и стандарти и определяне на гледната точка по обсъждан проблем, насочен към поведението на водачите на МПС и ППС.

III. Теми „Устойчива безопасност на пътя“:

Транспортна култура и дисциплина на пешеходците и водачите. Пътно-транспортни произшествия – рискове и злонуки на пътя. Правомощия на органите за контрол на движението по пътищата.

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, http://souyovkov.com/

УТВЪРДИЛ: .....

Анка Атанасова

План

**за работата на Вътрешно-институционалната комисия по БДП (ВИКБДП)
в СУ „Йордан Йовков“ – гр. Тутракан за учебната 2024-2025 година**

I. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ:

- Формиране на система от специални знания, умения и навици, необходими за успешната адаптация към условията на движението по пътищата.
- Разширяване на кръгозора на знанията на учениците, чрез запознаване с основните опасности, способи за тяхното предотвратяване и защита на човека от въздействия с опасен характер, предизвикани от уличното движение.
- Повишаване нивото на професионална подготовка на учителите и намаляване безотговорността и неумението на учениците правилно да определят собственото си поведение при екстремни ситуации на пътя.
- Създаване на оптимални условия за безопасно придвижване на подрастващите от дома им до училище и обратно.

II. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

Месец Септември

- Планът на ВИКБДП се приема на заседание на Педагогическия съвет.
  - Срок: 30.09.2024 г.
  - Отг.: Председателят на ВИКБДП
- Провеждане на родителски срещи с родителите на учениците от I и II клас за изработване на безопасни маршрути карти на всяко дете.
  - Срок: до 15.09.2024 г.
  - Отг.: Класните ръководители

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „Н. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, е-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

3. Създаване на организация за снабдяване на ученици с учебни тетрадки по БДП.
  - Срок: 30.09.2024 г.
  - Отг.: Преподавателите по БДП, Класните ръководители
4. Призов към родителите на малките деца по повод деня без произшествия на пътя.
  - Срок: 25.09.2024 г.
  - Отг.: Преподавателите по БДП, Класните ръководители
- 5.Класните ръководители да изготвят свои годишни планове за работата си по БДП.
  - Срок:30.09.2024 г.
  - Отг.Класните ръководители
- 6.Представяне на график на часовете по БДП за първи срок
  - Срок: 30.09.2024 г.
  - Отг.: Преподавателите по БДП, Класните ръководители
2. Контрол на нивото на осигуряване на учениците с учебни помагала и тетрадки.
  - Срок:30.10.2024 г.
  - Отг.: Ръководство

Месец Октомври

1. Анализ комисия по БДП за изпълнението на предложениета за обезопасяване района на училището (ако има такива).

- Срок: 30.10.2024 г.
- Отг.: ВИКБДП

2. Контрол на нивото на осигуряване на учениците с учебни помагала и тетрадки.

- Срок:30.10.2024 г.
- Отг.: Ръководство

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

3. Беседа за безопасно поведение на пътя със служител на КАТ

- На 21.10.2024 г. от 11:30 ч. – 1 и 2 клас
- На 21.10.2024 г. от 12:20 ч. – 3 и 4 клас
- На 21.10.2024 г. от 13:10 ч. – 5 и 6 клас
- На 23.10.2024 г. от 13:10 ч. – 7 и 8 клас
- На 24.10.2024 г. от 14:00 ч. – 9 и 10 клас
- На 25.10.2024 г. от 14:00 ч. – 11 и 12 клас

Месец Ноември

1. Дейности за седмицата на възпоменание на жертвите от ПТП.

- „Да пазим детската на пътя“ – изработване на Пътна карта
- Рисунка на тема „С очите си видях бедата“ 1 - 4 клас
- Образователни игри с учениците 1-4 клас

- Срок: месец ноември 2024 г.
- Отг.: Преподавателите по БД,
Класните ръководители,
учители в ГЦОУД

2. Месечно оперативно заседание на комисията.

- Срок: 29.11.2024 г.
- Отг.: ВИКБДП

Месец Декември

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
тел. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

1. Индивидуална работа с учениците, които имат опасно поведение като участници в уличното движение.

- Срок: Ежедневно
- Отг.: Преподавателите
- по БДП Класните ръководители

Месец Януари

1. Организиране и провеждане на срочна тестова проверка и оценка по БДП за учениците от I до XII клас.

- Срок: До 28.01.2025 г..
- Отг.: Преподавателите
- по БДП Класните ръководители

Месец Февруари

1. Информация на ВИКБДП пред Педагогическия съвет за ефективността на обучението по БДП по отношение на:

- Урокът по БДП;
  - Петминутката;
  - Резултатите от срочните тестове;
  - Работата с рискови деца и ученици.
- Срок: 28.02.2025 г.
  - Отг.: ВИКБДП, Преподавателите
  - по БДП Класните ръководители
-
- 3. Представяне на график за чаковете по БДП за втори срок
- Срок: До 28.01.2025 г..
  - Отг.: Преподавателите
  - по БДП, Класните ръководители

Месец Март

1. Индивидуални разговори с учениците, които имат рисково поведение по БДП.

- Срок: ежеседмично
- Отг.: Класните ръководители, учители в ГЦОУД, Педагогически светник, Помощник на учителя, Социален работник

Месец Април

1. Превеждане на практически занятия и състезания, свързани с обучението по БДП.

- Срок: По график
- Отг. Класните ръководители, Преподаватели по БДП, учители в ЦОУД, Педагогически светник, Помощник на учителя, Социален работник

Месец Май

1. Превеждане на срочен тестов контрол.

Срок: май-юни 2025 г.
Отг.: Класните ръководители

2. Индивидуална работа с ученици с рисково поведение на училищата.

- Отг. Класните ръководители, Преподаватели по БДП, учители в ЦОУД, Педагогически светник, Помощник на учителя, Социален работник

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ЙОРДАН ЙОВКОВ“

Гр. Тутракан, област Силистра, ул. „П. Р. Славейков“ 15
Tel. 0866/ 630 37, e-mail: info-1900701@edu.mon.bg, <http://souyovkov.com/>

3. Квалификация на учителите по БДП за следващата учебна година.

- Срок: по график
- Отг.: Класните ръководители,
Преподавателите по БДП

4. Подаване на писмен доклад за обновяване на материалната база за БДП за следващата учебна година.

- Срок: 30.05.2025 г.
- Отг.: Преподавателите по БДП и Класните ръководители

Месец Юни – Юли

1.Училищната комисия по БДП докладва пред педагогическия съвет за:

- Изпълнение на плана на комисията за учебната година;
- Предлага за обсъждане и приемане план на УК по БДП за следващата учебна година.

- Срок: Последния ПС
- Отг.: Председателят комисията по БДП

ИЗРАБОТИЛА КОМИСИЯ ПО БДП:

Планът е приет на заседание на ПС на СУ „Йордан Йовков“

Протокол № 1 от 26 септември 2024 г.